

Klíč k Theosofii

Napsala

H. P. Blavatská

THEOSOFICKÁ UČENÍ

O PŘÍRODĚ

A ČLOVĚKU

JEDNOTA

VŠEHO VE VŠEM

Poté, co jste mi řekla,

co dle vašeho názoru

Bůh, duše a člověk nejsou,

mohla byste mi sdělit,

co jsou,

podle vašeho učení?

Ve svém počátku

a ve věčnosti jsou ti tři,

jako vesmír

a všechno zde, sjednoceni

s absolutní Jednotou,

nepoznatelnou božskou

esencí, o které jsem

dříve mluvila.

Nevěříme v žádné tvoření,

ale v periodické

a sousledné zjevování

vesmíru

ze subjektivní

na objektivní

rovinu bytí,

v pravidelných časových

intervalech, pokrývajících

periody nesmírné délky.

Můžete rozebrat

to téma?

Jako první srovnání

a pomoc

ke správnější koncepci

si vezmi sluneční rok

a jako druhé

dvě poloviny

toho roku, tvořící

každým dnem a nocí

šestiměsíční trvání

na severním pólu.

Teď si představ, jestli můžeš,

místo slunečního roku,

tedy 365 dní, VĚČNOST.

Nech slunce představovat

vesmír a polární dny

a noci, každý

v délce 6 měsíců -

dny a noci

trvajících každý 182 trilionů

a kvadrilionů let,

místo 182 dnů každý.

Jak slunce každé ráno

vychází na tvém

objektivním horizontu

ze svého (pro nás)

subjektivního a opačného

prostoru, tak se vesmír

periodicky objevuje

v rovině objektivní,

vycházející z té subjektivní -

opaku toho předchozího.

To je „Cyklus života.“

A jak slunce mizí

z našeho horizontu,

tak i vesmír

mizí v periodách,

když padne

„vesmírná tma“.

Hindové nazývají

takové střídání

„dny a noci Brahmy“,

nebo čas Manvantara

a čas Pralaya

(rozkladu).

Západně

je mohou nazývat

vesmírné dny a noci

pokud chtějí.

Při těch druhých

(nocích) „Je vše ve všem“,

každý atom je rozpuštěn

do jedné stejnorodosti.

EVOLUCE

A ILUZE

Ale kdo pokaždé

vytváří vesmír?

Nikdo jej nevytváří.

Věda by nazvala

ten proces evolucí;

předkřesťanští filosofové

a orientalisté

to nazývali emanací:

my, okultisté

a theosofové, v tom

vidíme jen vesmírnou

a věčnou skutečnost,

vrhající periodický odraz

sebe sama na nekonečnou

prostorovou hloubku.

Tento odraz,

na který pohlížíš

jako na objektivní

materiální vesmír,

my chápeme

jako dočasnou iluzi

a nic jiného.

Jen to, co je věčné,

je skutečné.

V té míře,

ty i já jsme také iluze.

Jsme jako stěhovavé

osobnosti, dnes jednou

osobou, zítra zas jinou.

Nazval bys

náhlé záblesky

Aurora borealis,

polární záře,

„skutečností“, ačkoliv jsou

tak skutečné, jak to

jen jde, když na ně hledíš?

Určitě ne; je to příčina,

kteřá je vytváří,

nepřetržitá a věčná,

jež je jedinou skutečností,

zatímco to ostatní

je jen pomíjivou iluzí.

Nic z toho

mi nevysvětluje,

jak iluze

zvaná vesmír vzniká;

jak vědomé „co má být“

postupuje k manifestaci

sebe sama z nevědomého

kteřé je.

Je to „nevědomí“

jen pro naše

omezené vědomí.

Vskutku můžeme

parafrázovat verš V

v první kapitole

svatého Jana a říct

„a (absolutní) světlo

(kteřé je temnotou)

zazářilo v temnotě

(kteřá je iluzorní

materiální světlo);

a temnota
mu neporozuměla.“
Toto absolutní světlo
je také absolutní
a nezměnitelný zákon,
Ať už radiací
nebo emanací – netřeba
se pít o terminologii -
vesmír prochází
ze své homogenní
subjektivity na první
rovinu zjevení,
přičemž jsme učeni,
že těchto rovin
je sedm.
S každou rovinou
se stává hustější
a materiálnější, až dosáhne
tuto naši rovinu,
na které jediný svět
vědou zhruba poznáný
a pochopený ve své
fyzické stavbě,
je planetární, nebo
solární systém -
jeden „sui generis,“
jak je nám tvrzeno.
Co myslíte tím
“sui generis”?
Tím mám na mysli,
že ačkoliv základní zákon
a vesmírné fungování
zákonů přírody
je jednotné,
přesto náš solární systém
(jako každý jiný takový
systém v milionech
dalších ve vesmíru)
i naše Země,
mají svůj program
zjevení,
rozdílný od příslušných
programů
všech ostatních.
Hovoříme o obyvatelích
ostatních planet a představ si,
pokud to jsou lidé,
tj. myslící bytosti,
musí být jako my.
Fantazie básníků,

malířů a sochařů
nikdy nezklame při
znázorňování i andělů
jako krásné kopie
člověka – s křídly.
Říkáme, že všechno toto
je omyl a sebeklam;
protože, pokud jen
na této malé Zemi
člověk nalezne takovou
rozmanitost ve flóře, fauně
a lidském druhu -
od mořských řas
až po cedry Libanonu,
od medúz
po slony,
změň kosmické
a planetární podmínky
a jako výsledek zde
musí být podstatně odlišná
fauna, flóra a lidský druh.
Stejně zákony
vytvoří značně odlišný
soubor věcí a bytostí
dokonce v této naší rovině,
zahrnujíc v to
všechny naše planety.
O kolik odlišnější
pak musí být
vnější povaha v ostatních
solárních systémech
a jak bláznivé je
posuzovat ostatní hvězdy,
světy a lidské bytosti
podle těch našich,
jak to dělá fyzikální věda!
Ale jaké jsou vaše podklady
pro takové tvrzení?
To, co věda obecně
nikdy nepřijme jako důkaz
- kumulativní svědectví
bezpočtu skupin
proroků, kteří dosvědčili
tento fakt.
Jejich duchovní vize,
skutečná zkoumání pomocí
a skrze fyzické
a duchovní smysly
neomezené
nevidomým tělem,

systematicky ověřované
a srovnávané
jedna s druhou
a jejich povaha proseta.
Vše, co nebylo potvrzeno
jednomyslnou
a kolektivní zkušeností,
bylo odmítnuto, zatímco
jako ustálená pravda
bylo zaznamenáno pouze
to, co v různých dobách,
za různého klimatu
a skrze nevýslovné
řady nepřetržitých
pozorování,
nalezlo shodu
a obdrželo neustálá
další potvrzení.
Metody užívané
našimi učiteli a žáky
psycho-spirituálních věd
se neliší od těch,
které užívají žáci
přírodních
a fyzikálních věd,
jak můžeš vidět.
Pouze naše
pole výzkumu jsou
na dvou různých rovinách
a naše nástroje nejsou
vytvořeny člověkem,
z toho důvodu
jsou snad jen
o to více spolehlivé.
Křivule,
akumulátory
a mikroskopy
chemiků a přírodovědců
mohou vypovědět službu;
teleskopy
a astronomovy
hodinářské nástroje
se mohou pokazit;
naše záznamové přístroje
jsou mimo vliv
počasí nebo živlů.
A proto jim
bezvýhradně věříte?
Víra je slovo,
které nenaleznete

v theosofických slovnících:
my říkáme „vědomost
založená na pozorování
a zkušenosti“.
Je zde však
tento rozdíl,
zatímco pozorování
a zkušenosti
fyzikální vědy
vedou vědce
ke zhruba tolika
„pracovním“ hypotézám
kolik je myslí
k jejich rozvíjení,
naše vědomost dovoluje
přidat do svého učení
jenom ta fakta, která
se stala nepopíratelnými
a která jsou plně
a zcela demonstrována.
Nemáme dvě mínění
nebo hypotézy
o stejném předmětu.
To na základě takových
podkladů jste přijali
zvláštní teorie, které
nalezneme v Esoterickém
Buddhismu? Přesně tak.
Tyto teorie mohou být
lehce nesprávné
v malých detailech
a dokonce chybné
při jejich výkladu
laickými žáky;
ve své přirozenosti
jsou to nicméně fakta
a blíží se pravdě více,
než kterákoliv
vědecká hypotéza.
O SEDMIČKOVÉ
POVAZE
NAŠÍ PLANETY
Rozumím správně,
že popisujete naši zemi
jako součást
řetězu zemí?
Ano, popisujeme.
Ale zbylých šest „zemí“
nebo planet,
není na stejné rovině

objektivitu, jako je
naše země; proto
je nemůžeme vidět.
Je to kvůli
veliké vzdálenosti?
Vůbec ne, protože vidíme
pouhým okem
planety a dokonce i hvězdy
na nesmírně veliké
vzdálenosti; ale je to kvůli
tomu, že těch šest planet
je mimo naše fyzické
prostředky vnímání,
nebo naši rovinu bytí.
Není to jen tím,
že jejich materiální hustota,
váha nebo složení
jsou zcela odlišné
od těch na naší zemi
a dalších známých planetách;
ale jsou (pro nás) na
zcela jiných vrstvách
vesmíru, takřkajíc;
vrstvách, které
nemohou být vnímány
nebo pocíťovány našimi
fyzickými smysly.
A když říkám „vrstva“,
prosím nepředstavujte si
vrstvy jako
souvrství nebo postele
položené jedna na druhou,
protože to by vedlo
jenom k další
absurdní mylné představě.
Co myslím „vrstvou“
je rovina
nekonečného vesmíru,
která svou povahou
nemůže spadat pod naše
běžné bdělé vnímání,
ať už duševní
nebo fyzické;
ale v přirozenosti
existuje mimo
naše normální myšlení
nebo vědomí,
mimo náš
třídímenzionální vesmír
a mimo

naše dělení času.
Každá ze sedmi
základních rovin
(nebo vrstev) ve vesmíru -
samozřejmě jako celku,
jako čistém vesmíru
podle Lockovi definice,
ne jako našem konečném
vesmíru – má svou vlastní
objektivitu a subjektivitu,
svůj vlastní prostor a čas,
své vlastní vědomí
a soubor smyslů.
Ale to vše bude
obtížně pochopitelné
pro někoho, kdo je cvičen
v moderních způsobech
myšlení.
Co myslíte tím jiným
souborem smyslů?
Je zde něco
v naší lidské rovině,
co byste mohla
vzít jako ilustraci toho,
co říkáte, abyste
dala jasnější představu
toho, co myslíte
touto rozmanitostí
smyslů, vesmírů
a příslušných vnímání?
Nic; snad kromě toho,
co by pro vědu
byla spíše
vhodná záminka, na kterou
lze uvést protiargument.
Když sníme, máme
rozdílný soubor smyslů,
není tomu tak?
Cítíme, mluvíme,
slyšíme,
vidíme, ochutnáváme
a fungujeme obecně
na jiné rovině;
změna stavu
našeho vědomí,
prokázána faktem,
že série jednání
a událostí pojímající roky,
jak myslíme, probíhá
ideálně naší myslí

v jediný okamžik.

Ta extrémní rychlost
našich myšlenkových
operací ve snech
a dokonalá přirozenost
všech dalších funkcí
v tom čase
nám ukazují, že jsme
na docela jiné rovině.
Naše filosofie nás učí,
že je zde
v přírodě sedm
základních sil
a sedm rovin bytí,
takže je sedm
stavů vědomí,
ve kterých může člověk žít,
myslet, pamatovat si
a mít svou bytost.
Vyjmenovat je zde
je nemožné
a je proto třeba
obrátit se ke studiu
východních metafyzik.
Ale v těchto dvou stavech -
bdělý
a snící – má každý
obyčejný smrtelník,
od učeného filosofa
po ubohého neučeného
primitiva, dobrý důkaz,
že se ty stavy liší.